

УДК 930.22:372.8

DOI: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-17-106-124>

**DEBATABLE QUESTIONS OF SPECIES
CLASSIFICATION OF DOCUMENTATION:
REFLECTION IN THE STRUCTURE AND CONTENT OF
ACADEMIC DISCIPLINES**

**ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ВИДОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ: ВІДОБРАЖЕННЯ У СТРУКТУРІ ТА
ЗМІСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

Катерина Климова,
*кандидат історичних наук,
доцент кафедри
документознавства та
інформаційної діяльності*
E-mail:
kateryna_klymova@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4573-7586>
*Державний університет
телекомунікаційвул.
Солом'янська, 7, Київ,
Україна, 03110,*

Kateryna Klymova,
*Ph.D. in Historical
sciences, Associate Professor of
Department of scientific
discipline of documentation and
information activity*
E-mail:
kateryna_klymova@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4573-7586>
*State University of
Telecommunications
7, Solomenska street, Kyiv,
Ukraine 03110*

ABSTRACT

The reflection of documentary scientific discussions in the concepts, structure and content of educational disciplines of higher education institutions is a sign of the close relationship and mutual influence of science and the educational process. Development of educational and working programs, syllabi and teaching of individual disciplines not only highlight unresolved problems in certain fields of scientific knowledge, but also stimulate theoretical-

fundamental and theoretical-applied research. The latter should include the study of the species classification of special documentation. Understanding the structure and content of the educational discipline “Special types of documentation”, included in the list of components of the educational program for training specialists of the first (bachelor’s) level of higher education in the specialty 029 Information, library and archival affairs, determined a range of unresolved/discussed issues in document studies: the essence of the concepts “type documentation” and “special types of documentation”; that there is a specific classification of documentation systems not only within the framework of management documentation, but in the general classification scheme of documentation, which also includes management documentation itself; what are the criteria/signs of differentiation, assigning documentation systems to one or another special type; whether the documentation of the institution, its structural division can be classified as special types of documentation; What are the directions of research into special types of documentation in branch or special document studies, etc. Accumulation of empirical material in the study of special types of documentation (determination of the species composition of documentation and factors affecting their formation) will lead to the theoretical level of studies: substantiation of basic concepts regarding types of documentation and special types of documentation, development of a classification scheme of types of documentation in accordance with the laws of systematics, interspecies relations documentation links and internal links of documents forming special types of documentation.

Keywords: *types of documentation, special types of documentation, types of special documentation, type classification of documentation*

Постановка проблеми. Науковий рівень викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти узалежнений не лише від професійної підготовки викладача, його досвіду на

теренах наукової діяльності певного напрямку, а й від рівня розвитку, теоретико-методологічних здобутків окремих галузей наукових знань. Розроблення теоретичних засад та розвиток наукових методик у сфері документознавства, бібліотечної, архівної галузей науки модифікують концептуальні засади, структуру і зміст навчальних дисциплін інформаційно-комунікаційного циклу, розширюють предметне поле студіювань. Однак, невирішені та дискусійні питання у науці обумовлюють різні підходи, різну інтерпретацію структури та змістовного наповнення навчальних дисциплін. Не стала винятком й навчальна дисципліна «Спеціальні види документації», яка входить до репертуару компонентів освітніх та навчальних програм з підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа. У змісті навчального курсу віддзеркалилися дискусійні питання у документознавстві, а саме: сутність поняття «види документації»; правомірність віднесення певної документації до спеціальних видів, наприклад документації установи чи її структурного підрозділу; видовий склад документації, репрезентований у навчальних посібниках, робочих програмах зі спеціального чи галузевого документознавства; ознаки класифікації спеціальних видів документації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням видового складу документації, спеціальним видам документації присвячені окремі наукові публікації (Анісімова, Ковальська, 2021), бібліографічні покажчики (Українське документознавство, 2012), навчальні посібники (Кушнарєнко, 2010) та робочі програми дисциплін (Лугова, 2016; Лісіна, 2013; Климова, 2022). У працях репрезентовані різні підходи до визначення складу спеціальних видів документації. Поза увагою наукових студіювань залишаються питання ознак диференціації систем документації, віднесення їх до того чи іншого виду/спеціального виду, а також методики викладання дисципліни «Спеціальні види документації». Лише окремі

аспекти викладання цієї навчальної дисципліни, а саме, її мета і завдання, були висвітлені в матеріалах Міжнародного круглого столу у 2021 р. (Климова, 2021). Залишаються спірними інтерпретації щодо видової класифікації документації (а не класифікації видів документів), а відтак, актуалізується проблема впливу дискусійних, невирішених питань у документознавстві на концепції викладання документознавчих субдисциплін.

Мета статті – розкрити вплив наукових здобутків у питаннях класифікації спеціальних видів документації на моделі викладання навчальних дисциплін документаційно-комунікаційного циклу, їхню структуру та зміст, а також означити коло дискусійних проблем видової класифікації документації, які потребують вирішення на теоретичному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із пріоритетних напрямів теоретико-прикладних досліджень документознавства є класифікація документів та систем документації, що має важливе значення для упорядкування інформаційно-документаційної інфраструктури. Як свідчать наукові публікації, багато проблем є дискусійними, що природньо від Forensic Documentation ображається на структурі та змісті навчальних дисциплін документаційно-комунікаційного циклу. Прикладом може слугувати навчальна дисципліна «Спеціальні види документації», яка викладалася раніше чи викладається нині в окремих закладах вищої освіти – Львівській політехніці (Інститут гуманітарних та соціальних наук, кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності; розробник програми – кандидат історичних наук, доцент Лісіна Світлана Омелянівна, 2 кредити ЄКТС) (Лісіна, 2013) та Державному університеті телекомунікацій (Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва, кафедра документознавства та інформаційної діяльності; розробник програми – кандидат історичних наук, доцент Климова Катерина Іванівна, 3 кредити ЄКТС) (Климова, 2022). Навчальна дисципліна є вибірковою.

При розробці структури і змісту зазначеної дисципліни, викристалізувалося коло дискусійних проблем щодо класифікації спеціальних видів документації. По-перше, це стосується термінологічних означень базових понять вид документа, та вид документації. Архівознавчі термінологічні словники дають таке визначення поняттю «вид документа»: класифікаційний ряд документів, побудований за будь-якою їхньою ознакою (Архівістика, 1998: 19); класифікаційне поняття для означення групи документів одного найменування (наприклад, протоколи – один вид, накази – другий, звіти – третій і т.п.) (Краткий словарь архивной терминологии, 1968: 4). Визнається вид документа як класифікаційне поняття певного найменування/номіналу у словнику видів та різновидів документів (Краткий словарь видов и разновидностей документов, 1974). Видами документів відомий вітчизняний документознавець С.Г. Кулешов називає номінали (акт, протокол, наказ) (Кулешов, 2003: 20). У систематиці (від давньогрецького – упорядкування) поняття вид є класифікаційним поняттям, як і інші таксони – клас, тип. Класифікаційними поняттями клас, вид широко послуговуються й у документознавчій науці, у тому числі стосовно документів та документації (види документів, види документації). У термінологічних словниках, стандартах, енциклопедичних довідниках дається визначення лише поняття документація: «узагальнююче найменування документів незалежно від способів передачі їх змісту» (Краткий словарь архивной терминологии, 1968: 20); «сукупність службових документів, об'єднаних за ознакою належності до певної галузі, сфери, напрямку діяльності, установи чи її підрозділу» (Діловодство й архівна справа, 2004, п. 3.18; Національний класифікатор України, 2021; Українська архівна енциклопедія, 2008: 379). Як бачимо, у першому випадку «документація» та «документи» трактуються як синонімічні поняття, що детермінувало різні підходи до визначення видового складу документації у посібниках і навчальних програмах зі

спеціального чи галузевого документознавства (Кушнарєнко, 2010; Лугова, 2016).

Якщо характеризувати рівні поділу/групування документів, ієрархічна шкала представлена так: клас документів (сукупність документів, об'єднаних спільною ознакою, яка відрізняє їх від інших сукупностей) – підклас – вид документа (класифікаційна група одного найменування, що виконує однорідні функції). Саме за такою схемою побудована класифікація систем документації у Національному класифікаторі управлінської документації: клас документації (наприклад, уніфікована система фінансової документації), підклас (документація з податку на додану вартість), вид/уніфікована форма документа (податкова накладна) (Національний класифікатор України, 2021). Таким чином визначається місце виду документа в класифікаційній схемі документації.

Сукупність взаємопов'язаних службових документів, застосовуваних у певній сфері діяльності чи галузі, формує систему документації (Діловодство та архівна справа, 2004, п. 4.1.19). Кожна система документації належить до певного виду. Термінологічні стандарти і словники не дають визначення поняттю «види/спеціальні види документації». Складність поділу документації на види полягає у тому, що саме поняття «вид документації» не визначене.

Відтак, наступний дискусійний аспект – які існують види документації та схема їх класифікації, тобто видова класифікація систем документації (не в рамках управлінської документації, як у вище згаданому Національному класифікаторі, а в загальній класифікації систем документації, в якій оприсутнена й сама управлінська документація). У класичному документознавстві, зокрема у працях С.Г. Кулєшова та В.В. Бездрабко, представлена класифікаційна схема систем документації, які поділяють на базові, інфраструктурні та дисциплінарні види документації (Кулєшов, 2012: 74-78; Бездрабко, 2006: 75-76). Є розбіжності у поглядах

науковців стосовно визначення «базових» сфер соціальної діяльності, де формуються базові системи/види документації. С.Г. Кулешов такими сферами називає науку, освіту, виробництво, економіку (на наш погляд, економіка – широке поняття, яке включає/охоплює й виробництво) (Кулешов, 2012: 74), а В.В. Бездрабко – економіку, політику, культуру (Бездрабко, 2006: 75). Трактуючи поняття «культура» у широкому розумінні, до неї можна віднести і науку, і освіту. При означених поділах базових сфер суспільства на політику, економіку, культуру виникає питання щодо правомірності віднесення до однієї з них такого виду документації як цивільно-реєстраційна (вид документації, що формується при фіксації актів громадянського стану). Щодо судової системи документації, віднесеної науковцями до базових видів/систем документації, слід зазначити, що вона включає як управлінські документи (управління судовими установами), так і спеціальні види/системи документації, а саме – процесуальну документацію, яка формується в судах різних юрисдикцій та інстанцій в результаті розгляду судових справ (судових процесів). Серед інфраструктурних видів документації С.Г. Кулешов називає управлінську, нормативну та інформаційну. До нормативної документації вчений відносить документацію з пожежної безпеки та документацію з охорони праці. Як бачимо, за межами нормативної документації залишилася нормативи щодо організації роботи з документами (документування, організація документообігу, архівування). Причому, в усіх без виключення сферах робота з галузевою документацією унормована, що є одним із важливих чинників формування систем спеціальної документації. Якщо інфраструктурні види документації є такими, які функціонують в інфраструктурі кожної базової сфери соціального життя, тоді виникає закономірне питання: чому законодавча документація, віднесена до базових, а не до інфраструктурних видів документації. Законодавча документація (сукупність документів щодо розроблення, затвердження, набуття чинності,

внесення змін, перегляду норм законодавчих актів) як вид оприсутнена в кожній сфері діяльності (Конституція України, кодекси, закони регулюють всі сфери життєдіяльності суспільства).

Провести чітку межу між видами документації у запропонованій загальній схемі класифікації документації неможливо. Наприклад, серед дисциплінарних видів документації, відповідно до поділу дисциплін на гуманітарні, природничі та технічні, виділяють гуманітарну документацію, яка включає системи соціологічної, етнографічної та археологічної документації. Важливим сегментом у системі археологічної документації є наукова документація (наприклад, наукові звіти про археологічні розкопки чи археологічні розвідки), а відтак, відносяться до базових систем документації, відповідно до запропонованого поділу видів документації. Картографічна документація відноситься не лише до природничого виду документації, бо створюються карти різного роду – політичні, етнографічні, археологічні, туристичні та ін.

Звідси визначаємо третій аспект, не менш важливий, мало досліджений та дискусійний – критерії/ознаки диференціації, віднесення систем документації до того чи іншого виду. Вивчення спеціальних видів документації, як вважають дослідники – завдання спеціального (галузевого) документознавства (Анісімова, Ковальська, 2021: 91-93). Деякі науковці, досліджуючи системи галузевої документації, чи документації, створеної шляхом впровадження новітніх технологій документування та організації роботи з документами, наважилися запропонувати нові наукові дисципліни – торговельне документознавство (Шевченко, 2017: 11-18), транспортне документознавство (Палеха, 2022), музичне документознавство (Тупчієнко-Кадирова, 2005), електронне документознавство (Ковтанюк, 2022). Претензійні назви окремих «документознавств», вочевидь, є питанням дискусійним. І торговельна, і транспортна, і музична системи

документації, на наш погляд, є спеціальними видами документації та об'єктами вивчення спеціального документознавства. Виходячи з вище наведеної дефініції поняття «документація» (сукупність службових документів, об'єднаних за ознакою належності до певної галузі, сфери, напряму діяльності), спеціальними видами документації можемо назвати ті системи, що сформувалися в певній галузі (наприклад, економіка), сфері (банківська, дипломатична, нотаріальна, патентна, процесуальна, торговельна, медична, податкова та ін.) чи напрямі (управління, нормативно-правове регулювання –управлінська, включаючи документацію з управління кадрами, законодавча, нормативна) діяльності.

Широкий діапазон спеціальних видів документації потребує наукових розробок щодо побудови класифікаційної схеми систем/видів документації, означення вищих рівнів у систематиці (для прикладу, економічна документація включає банківську, торговельну, транспортну, податкову та ін. види документації), визначення місця кожного виду документації у загальній класифікації систем документації. Незвизначеність ознак віднесення систем документації до того чи іншого спеціального виду, як наслідком має різні трактування класифікаційного ряду спеціальних видів документації, часто підмінюючи поняття вид документації та вид документації. Так, у програмі навчальної дисципліни «Спеціальні види документації» (Львівська політехніка) акцентувалася увага на документації офіційного походження, видах документації установи, економічній та науковій системах документації, нормативному, патентному документах, подавалася характеристика типологічним ознакам електронних документів (Лісіна, 2013). Як бачимо, вказані різні критерії віднесення документації до спеціального виду: походження, місце створення, галузь чи сфера діяльності, способи фіксації інформації. Програма «Спеціальні види документації» для підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Документознавство та інформаційна діяльність» Державного

університету телекомунікацій подає загальну схему класифікації видів документації (базуючись на класифікаційній схемі, запропонованій адептами класичного документознавства С.Г. Кулешовим та В.В. Бездрабко) та характеризує особливості формування, систематизації, внутривидової класифікації документів, архівування чотирьох спеціальних видів документації: банківської, процесуальної, нотаріальної та патентної.

У статті докторів наук О.М. Анісімової та Л.А. Ковальської, присвяченій спеціальним видам документації, зазначено: «до переліку спеціальних (галузевих) видів документації можна зарахувати науково-технічні, управлінські, кадрові, картографічні, медичні, юридичні, криміналістичні, банківські, електронні, аудіовізуальні документи» (Анісімова, Ковальська, 2021: 93). Окрім того, у публікації автори називають й інші види документації – фінансова, стратегічна, пенсійна, наукова (Анісімова, Ковальська, 2021: 91, 93). Вживання множини для видів документації – технічні, управлінські, медичні і т. д. вказує на те, що автори трактують поняття документація як сукупність певних видів документів. Якщо другим прикметниковим означенням до спеціальних видів документації автори називають галузеві, виникає питання до якої галузі слід віднести електронну, аудіовізуальну документацію (якщо йдеться таки про види документації) Сутність та склад так званої юридичної документації (поширене побутування поняття «юридичне документознавство», яке віднесено до галузевого документознавства (Шерман, Токарська, 2010; Українське документознавство, 2012: 41-48) у науковій літературі також не визначений. Контроверсійність тлумачень поняття «юридичне документознавство», а, відтак, і визначення складу системи юридичної документації, яка б мала бути об'єктом вивчення саме таки цього документознавства вже аналізувалася у документознавчих термінологічних студіях (Климова, 2016: 75-86). Виникає також питання щодо складу

системи документації, яку автори віднесли до виду криміналістичної документації (йдеться про документацію з криміналістичної експертизи з розгляду кримінальних справ – останнє стосується процесуальної документації як спеціального виду). Насправді, існує такий напрям у криміналістиці як криміналістичне документознавство, яке відносять до галузі криміналістичної техніки, що розробляє засоби і методи вивчення документів, їхніх реквізитів з метою розслідування злочинів. Криміналістичне документознавство включає такі напрями: криміналістичне (почеркознавство, авторознавство) та техніко-криміналістичне (встановлення ознак підробки документів, відновлення їх початкового змісту, виявлення слабо видимих реквізитів, ідентифікація засобів для виготовлення документів) дослідження документів (Бірюков, Коваленко, Бірюкова & Ковальов, 2007). Із запропонованого авторами переліку спеціальних видів документації видно, що ознаки/критерії віднесення їх до того чи іншого виду різняться: напрям, сфера, галузь діяльності (управлінська, банківська та медична документації), види документів, які формують систему документації (картографічні), методи фіксації та носії інформації документів (документація електронна, аудіовізуальна).

Кожен вид документації є системою, а значить сукупністю взаємопов'язаних службових документів. Генетичні зв'язки між документами кожного виду документації обумовлені сферою їх формування (певна галузь або напрям діяльності). Сукупність службових документів, якою є документація, об'єднуються за ознакою належності до галузі, сфери, напряму діяльності, установи чи підрозділу. Навряд чи до спеціальних видів документації можна віднести систему документації установи, підрозділу, бо в останніх формується як управлінська документація (загальне адміністративне управління, управління кадрами, управління фінансовими та матеріальними ресурсами, управління виробництвом, послугами і т. п.), так і документація, що характеризує

специфіку діяльності установи чи її підрозділу. Натомість, у банківських установах формується спеціальний вид документації, характерний лише для цієї сфери діяльності, а саме документи, що фіксують банківські операції – кредитні, депозитні, розрахунково-касові, інвестиційні, міжбанківські, емісійні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Емпіричний етап у вивченні видової класифікації документації характеризується накопиченням наукового матеріалу, спробами визначати видовий склад документації за різними ознаками їхнього формування. Теоретичний рівень вивчення видів/спеціальних видів документації має, насамперед, обґрунтувати сутність поняття «вид документації», запропонувати класифікаційну схему видів документації, базуючись на законах систематики та враховуючи характерні особливості такого явища як види документації, їхні міжвидові зв'язки та внутрішні зв'язки документів, що формують систему документації певного виду. У методології науки розкриття цих міжвидових та внутривидових зв'язків є необхідною умовою пізнання досліджуваного об'єкта, у даному випадку – спеціальних видів документації.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Анісімова О. М., Ковальська Л. А. Спеціальні види документації та спеціальне (галузеве) документознавство. *Інформація та соціум. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції 04 червня 2021*. Вінниця, 2021. С. 91-93.
2. Архівістика. Термінологічний словник. К., 1998. 105 с.
3. Бездрабко В. В. *Управлінське документознавство*. Київ, 2006. 207 с.
4. Бірюков В. В., Коваленко В. В., Бірюкова Т. П., Ковальов К. М. *Криміналістичне документознавство: практи. посіб.* Київ, 2007. 332 с.

5. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять : ДСТУ 2732:2004. URL : [https://vn.court.gov.ua/userfiles/27_2732-2004\(1\).pdf](https://vn.court.gov.ua/userfiles/27_2732-2004(1).pdf).

6. Климова К. І. *Спеціальні види документації. Робоча програма, силабус навчальної дисципліни*. К.: ДУТ, 2022.

7. Климова К. І. Спеціальні системи та спеціальні види документації: мета і завдання навчальних дисциплін. *Інформація та соціальні комунікації сучасного світу: тренди глобалізації. Матеріали Міжнародного круглого столу 12 травня 2021 р.*, Київ, 2021. С. 28-31. URL : https://dut.edu.ua/uploads/p_1525_41843598.pdf.

8. Климова К. І. Юридичне документознавство: поняття, зміст, структура та межі. *Термінологія документознавства та суміжних галузей знань. Збірник наукових праць*. Вип. 9. К., 2016. С. 75-86.

9. Ковтанюк Ю. С. Витоки електронного документознавства як наукового напрямку документознавства. *Архіви України*. 2022. № 2-3. С. 14-36.

10. Краткий словарь архивной терминологии. М.-Л., 1968. 58 с.

11. Краткий словарь видов и разновидностей документов. М., 1974. 80 с.

12. Кулешов С. Г. *Загальне документознавство*. Київ, 2012. 123 с.

13. Кулешов С. Г. *Управлінське документознавство. Навчальний посібник*. К.: ДАКККіМ, 2003. 57 с.

14. Кушнарченко Н. М. *Спеціальне документознавство : навч. посіб. для дистанц. навчання* / Н. М. Кушнарченко, Ю. В. Трач ; наук. ред. Г. М. Швецова-Водка. Київ : Ун-т «Україна», 2010. 280 с.

15. Лісіна С. О. Спеціальні види документації. 2013. Код модуля: СКІД_6043_C01 URL : <http://edu.lp.edu.ua/moduli/specialni-vydy-dokumentaciyi>

16. Лугова Т. А. *Галузеве документознавство. Робоча програма дисципліни*. Кафедра документознавства та

інформаційної діяльності Одеського національного політехнічного університету. URL : <https://www.academia.edu/38753308>.

17. Національний класифікатор України. Класифікатор управлінської документації : НК 010:2021. URL: <https://undiasd.archives.gov.ua/doc/klasifikator.pdf>.

18. Палеха Ю. Транспортне документознавство як складник науки про документ. *Інформологічні, документознавчі, бібліотекознавчі та архівознавчі студії в сучасному світі*. Програма I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 27 жовтня 2022 р. К., 2022. URL : <http://vstup.ntu.edu.ua/osvitprog/FTIT/029-UDP-2022-bak.pdf>.

19. Тупчієнко-Кадирова Л. Г. Музичне документознавство: проблеми формування наукової дисципліни. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 17–18 трав. 2005 р. К., 2005. Ч. 1. С. 10–12.

20. Українська архівна енциклопедія. К., 2008. 880 с.

21. Українське документознавство (1991–2011). Науково-допоміжний бібліографічний покажчик. К., 2012. 175 с.

22. Шевченко О. В. Торговельне документознавство в структурі галузевого документознавства: особливості функціонування. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2017. № 1. С. 11-18.

23. Шерман О., Токарська А. Юридичне документознавство: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 136 с.

REFERENCES

1. Anisimova, O. M., Kovalska, L. A. (2021). Spetsialni vydy dokumentatsii ta spetsialne (haluzeve) dokumentoznavstvo [Special types of documentation and special (branch) document science]. *Informatsiia ta sotsium. Zbirnyk materialiv VI Mizhnarodnoi*

naukovo-praktychnoi konferentsii 04 chervnia 2021 [Information and society. Proceedings of the VI International Scientific and Practical Conference, June 4, 2021]. Vinnytsia. P. 91-93 [in Ukrainian].

2. Arkhivistyka. Terminolohichniy slovnyk. [Archival science. Terminological dictionary] (1998). Kyiv. 105 p. [in Ukrainian].

3. Bezdrabko, V. V. (2006). *Upravlinske dokumentoznavstvo [Administrative document science]*. Kyiv. 207 p. [in Ukrainian].

4. Biriukov, V. V., Kovalenko, V. V., Biriukova, T. P., Kovalov, K. M., (2007). *Kryminalistychnе dokumentoznavstvo: prakt. posib [Forensic documentary science: a practical help]*. Kyiv. 332 p. [in Ukrainian].

5. Dilovodstvo y arkhivna sprava. Terminy ta vyznachennia poniat: DSTU 2732:2004. [Clerkship and archival work. Terms and definitions of concepts: DSTU 2732:2004]. URL : [https://vn.court.gov.ua/userfiles/27_2732-2004\(1\).pdf](https://vn.court.gov.ua/userfiles/27_2732-2004(1).pdf) [in Ukrainian].

6. Klymova, K. I. (2022). *Spetsialni vydy dokumentatsii. Robocha prohrama ta sylabus navchalnoi dystsypliny [Special types of documentation. Work program, syllabus of the academic discipline]*. Kyiv: SUT [in Ukrainian].

7. Klymova, K. I. (2021). Spetsialni systemy ta spetsialni vydy dokumentatsii: meta i zavdannia navchalnykh dystsyplin [Special systems and special types of documentation: purpose and tasks of educational disciplines]. *Informatsiia ta sotsialni komunikatsii suchasnoho svitu: trendy hlobalizatsii. Materialy Mizhnarodnoho kruhloho stolu 12 travnia 2021 r. [Information and social communications of the modern world: globalization trends. Materials of the International Round Table on May 12, 2021]*. Kyiv. P. 28-31. URL : https://dut.edu.ua/uploads/p_1525_41843598.pdf. [in Ukrainian].

8. Klymova, K. I. (2016). Yurydychne dokumentoznavstvo: poniattia, zmist, struktura ta mezhi [Legal documentation: understanding, understanding, structure and boundaries]. *Terminolohiia dokumentoznavstva ta sumizhnykh haluzei znan. Zbirnyk naukovykh prats [Terminology of documentary science and*

knowledge of summaries. Collection of scientific works] Vyp. 9. Kyiv. P. 75-86. [in Ukrainian].

9. Kovtaniuk, Yu. S. (2022). Vytoky elektronnoho dokumentoznavstva yak naukovooho napriamu dokumentoznavstva [Origins of electronic document studies as a scientific direction of document studies]. *Arkhivy Ukrainy [Archives of Ukraine]*. № 2-3. P. 14-36. [in Ukrainian].

10. Kratkyi slovar arkhivnoi termynolohyy [Concise Dictionary of Archival Terminology] (1968). Moscow-Leningrad. 58 p. [in Russian].

11. Kratkyi slovar vydiv y raznovydnosti dokumentov [Brief dictionary of types and varieties of documents] (1974). Moscow. 80 p. [in Russian].

12. Kuleshov, S. H. (2012). *Zahalne dokumentoznavstvo [General documentary science]*. Kyiv. 123 p. [in Ukrainian].

13. Kuleshov, S. H. (2003). *Upravlinske dokumentoznavstvo. Navchalnyi posibnyk [Administrative document science. Tutorial]*. Kyiv: DAKKKiM. 57 p. [in Ukrainian].

14. Kushnarenko, N. M. (2010). *Spetsialne dokumentoznavstvo : navch. posib. dlia dystants. navchannia [Special document studies : a study guide for distance learning]*. Naukovyi redaktor [Scientific editor] H. M. Shvetsova-Vodka. Kyiv: Un-t «Ukraina». 280 p. [in Ukrainian].

15. Lisina, S. O. (2013). *Spetsialni vydy dokumentatsii [Special types of documentation]*. Kod modulia: SKID_6043_S01 URL : <http://edu.lp.edu.ua/moduli/specialni-vydy-dokumentatsiyi> [in Ukrainian].

16. Luhova, T. A. (2016). *Haluzeve dokumentoznavstvo. Robocha prohrama dystsypliny [Branch documentary science. Work program of the discipline]*. Kafedra dokumentoznavstva ta informatsiinoi diialnosti Odeskoho natsionalnoho politekhnichnoho universytetu [Department of Document Studies and Information Activities of Odessa National Polytechnic University]. URL : <https://www.academia.edu/38753308/> [in Ukrainian].

17. Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy. Klasyfikator upravlinskoï dokumentatsii [National Classifier of Ukraine. Classifier of management documentation]: NK 010:2021. URL : <https://undiasd.archives.gov.ua/doc/klasifikator.pdf>. [in Ukrainian].

18. Palekha, Yu. (2022). Transportne dokumentoznavstvo yak skladnyk nauky pro dokument [Transport document studies as a component of document science]. *Informolohichni, dokumentoznavchi, bibliotekoznavchi ta arkhivoznavchi studii v suchasnomu sviti. Prohrama I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu 27 zhovtnia 2022 r.* [Informatics, document studies, librarian studies and archival studies in the modern world. Program of the 1st All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation on October 27, 2022]. Kyiv. URL : <http://vstup.ntu.edu.ua/osvitprog/FTIT/029-UDP-2022-bak.pdf>. [in Ukrainian].

19. Tupchiienko-Kadyrova, L. H. (2005). Muzychne dokumentoznavstvo: problemy formuvannia naukovoï dystsypliny [Musical documentary studies: problems of forming a scientific discipline]. *Dokumentoznavstvo. Bibliotekoznavstvo. Informatsiina diialnist: problemy nauky, osvity, praktyky : materialy II mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kyiv, 17–18 trav. 2005 r.* [Documentary science. Library science. Information activity: problems of science, education, practice: materials of the II international scientific and practical conference. Kyiv, May 17–18, 2005]. Kyiv. V. 1. P. 10-12 [in Ukrainian].

20. Ukrainska arkhivna entsyklopediia (2008). [Ukrainian archival encyclopedia]. Kyiv. 880 p. [in Ukrainian].

21. Ukrainske dokumentoznavstvo (1991–2011). Naukovo-dopomizhnyi bibliohrafichnyi pokazhchyk (2012) [Ukrainian documentary studies (1991–2011). Scientific auxiliary bibliographic index]. Kyiv. 175 p. [in Ukrainian].

22. Shevchenko, O. V. (2017). Torhovelne dokumentoznavstvo v strukturi haluzevoho dokumentoznavstva: osoblyvosti funktsionuvannia [Commercial documentary science in the structure of branch documentary science: features of functioning].

Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia [Library science. Documentary science. Informatology]. № 1. P. 11-18. [in Ukrainian].

23. Sherman, O., Tokarska, A. (2010). *Yurydychne dokumentoznavstvo: Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Legal Documentation: Starting Handbook for Students of the Highest Starting Mortgages]*. Lviv: Lvivskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [Lviv State University of Internal Affairs]. 136 p. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Віддзеркалення документознавчих наукових дискусій у концепціях, структурі та змісті навчальних дисциплін закладів вищої освіти є ознакою тісного взаємозв'язку та взаємовпливу науки й освітнього процесу. Розроблення навчальних і робочих програм, силабусів та викладання окремих дисциплін не лише увиразнюють невирішені проблеми у певних галузях наукових знань, а й стимулюють теоретико-фундаментальні та теоретико-прикладні дослідження. До останніх слід віднести студіювання видової класифікації спеціальної документації. Осмислення структури та змісту навчальної дисципліни «Спеціальні види документації», включеної до переліку компонент освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, визначило коло невирішених/дискусійних питань у документознавстві: сутність понять «вид документації» та «спеціальні види документації»; яка існує видова класифікація систем документації не лише в рамках управлінської документації, а в загальній класифікаційній схемі документації, в якій оприсутнена й сама управлінська документація; які критерії/ознаки диференціації, віднесення систем документації до того чи іншого спеціального виду; чи можна віднести документацію установи, її структурного підрозділу до спеціальних видів документації; які напрями досліджень

спеціальних видів документації у галузевому чи спеціальному документознавстві та ін. Накопичення емпіричного матеріалу у вивченні спеціальних видів документації (визначення видового складу документації та факторів впливу на їх формування) виведе на теоретичний рівень студіювань: обґрунтування базових понять щодо видів документації та спеціальних видів документації, розробка класифікаційної схеми видів документації відповідно до законів систематики, міжвидові зв'язки документації та внутрішні зв'язки документів, що формують спеціальні види документації.

Ключові слова: *види документації, спеціальні види документації, види спеціальної документації, видова класифікація документації.*